

Briselē, 2026. gada 11. jūnijā
(OR. en)

7468/26

Starpiestāžu lietas:
2025/0234 (NLE)
2025/0237 (COD)
2025/0241 (COD)

AGRI 199
AGRIFIN 81
FIN 433
CADREFIN 246
CODEC 1035
ENV 579
FORETS 85

PIEZĪME

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs: delegācijas

Temats: Kopējā lauksaimniecības politika pēc 2027. gada: elastība, subsidiaritāte un kopīgie ES mērķi
– *politikas debates*

Šīs piezīmes pielikumā ir iekļauta informatīva prezidentvalsts piezīme un orientējoši jautājumi Padomes (Lauksaimniecība un zivsaimniecība) sanāksmei 2026. gada 22. un 23. jūnijā.

Sarunas par KLP reformu pēc 2027. gada notiek, ņemot vērā Eiropas lauksaimniecības galvenos ekonomiskos, vides un ģeopolitiskos izaicinājumus. Lauksaimnieki saskaras ar pieaugošu tirgus svārstīgumu, ar klimatu saistītiem riskiem un spiedienu uz ienākumiem. Tajā pašā laikā Eiropas lauksaimniecībai ir jā saglabā konkurētspēja, vienlaikus veicinot vides, klimata un nodrošinātības ar pārtiku mērķu sasniegšanu un saglabājot atbilstību nākotnes prasībām ar jaunu tehnoloģiju un inovāciju iekļaušanu un paaudžu maiņu veicinošu stratēģiju īstenošanu. Atzīstot šos izaicinājumus un nepieciešamību pēc mērķim atbilstošas KLP pēc 2027. gada, dalībvalstis ir atkārtoti uzsvērušas, ka ir vajadzīga vienkāršāka, elastīgāka un samērīgāka KLP, kas ir labāk pielāgota valsts un reģionālajai realitātei.

Priekšlikumi par KLP un TKO pēc 2027. gada ir balstīti uz principu, ka KLP arī turpmāk vajadzētu būt kopējai Savienības politikai, vienlaikus piešķirot dalībvalstīm lielāku atbildību un pārskatatbildību par to, kā tās sasniedz kopīgos mērķus. Priekšlikumos KLP atbalsts ir integrēts valstu un reģionu partnerības plānos (VRPP) ar mērķi palielināt elastību un ļaut dalībvalstīm izstrādāt intervences, kas atspoguļo to konkrētās vajadzības, vienlaikus vajadzības gadījumā saglabājot Savienības līmeņa vadību un koordināciju.

Ņemot vērā minēto, prezidentvalsts ir centusies politisko prasību pēc lielākas elastības, subsidiaritātes un vienkāršošanas pārvērst konkrētos grozījumos, kas attiecas uz priekšlikumiem gan attiecībā uz kopējo lauksaimniecības politiku, gan tirgus kopīgo organizāciju. Prezidentvalsts darba pamatā gan attiecībā uz turpmāko KLP satvaru, gan TKO regulu ir viens un tas pats politiskais mērķis: veidot taisnīgu, konkurētspējīgu, noturīgu un nākotnes prasībām atbilstošu lauksaimniecības nozari, vienlaikus saglabājot KLP kopīgo raksturu un iekšējā tirgus integritāti.

Šī pieeja ir atspoguļota darbā pie KLP valstu ieteikumiem, kas joprojām nav saistoši un ir paredzēti, lai palīdzētu dalībvalstīm risināt būtiskas problēmas lauksaimniecībā un lauku apvidos nolūkā sasniegt ar KLP saistītos konkrētos mērķus.

Būtisks šā darba elements ir KLP specifisko noteikumu pārceļšana no plašāka VRPP satvara uz KLP un TKO priekšlikumiem ar mērķi stiprināt KLP pēc 2027. gada juridiskās struktūras saskaņotību, lasāmību un darbības skaidrību. Lai gan turpmākā KLP tiks īstenota plašākā VRPP struktūrā, prezidentvalsts ir strādājusi pie tā, lai nodrošinātu, ka šajos priekšlikumos tiek atspoguļoti noteikumi, kas ir specifiski KLP un TKO priekšlikumiem un vajadzīgi to pareizai darbībai. Šis darbs nodrošina, ka dalībvalstīm piešķirtā elastība, piemēram, definēt noteiktus elementus, mērķorientēt atbalstu un izstrādāt intervences pasākumus saskaņā ar valsts un reģionālo realitāti, tiek realizēta skaidrā KLP un TKO satvarā un joprojām atbilst jaunajam integrētajam īstenošanas modelim.

Attiecībā uz lauksaimnieka definīciju prezidentvalsts mērķis ir bijis saglabāt nepārtrauktību un juridisko noteiktību, vienlaikus izvairoties no pārāk stingras Savienības definīcijas, kas neatspoguļotu lauksaimniecības modeļu daudzveidību dalībvalstīs.

Vairākas obligātas intervences un pasākumi pēc dalībvalstu pieprasījuma ir padarīti fakultatīvi, vienlaikus paliekot dalībvalstu rīcībā, lai noteiktu, kura no minētajām iespējām (un kādā veidā) var vislabāk veicināt kopīgo Eiropas mērķu sasniegšanu. Šīs izmaiņas tika ieviestas, paturot prātā mērķi saglabāt politikas mērķu vērienīgumu. Dažos gadījumos obligāto darbību pārveidošana par fakultatīvām darbībām tika papildināta ar papildu noteikumiem, kas vēl vairāk stiprina regulas vērienu, bet tādā veidā, kas nodrošina nepieciešamo elastību, lai ņemtu vērā dalībvalstu konkrētās vajadzības un apstākļus.

Prezidentvalsts grozījumu mērķis ir arī stiprināt subsidiaritāti un elastību attiecībā uz ienākumu atbalstu, ļaujot platībatkarīgo ienākumu atbalstu mērķtiecīgi novirzīt lauksaimniekiem, kuriem tas visvairāk vajadzīgs, kā to noteikušas dalībvalstis, vienlaikus nodrošinot obligātu lielāku ienākumu atbalstu gados jauniem lauksaimniekiem, kas šādā veidā pastiprinātu atbalstu paaudžu maiņai.

Paaudžu maiņas jautājums ir risināts arī ar ierosinātajiem grozījumiem par atbalstu, kas lauksaimniekiem jāsaņem pensionēšanās vecumā. Tā vietā, lai izmantotu izslēdzošu pieeju, prezidentvalsts ir izpētījusi alternatīvu, kas ietver lauku saimniecību pēctecības iespējas. Ierosinātā teksta mērķis ir atbalstīt piekļuvi zemei un lauku saimniecību pārvaldības nodošanu, vienlaikus respektējot valstu pensiju sistēmu, lauku saimniecību struktūru un pēctecības realitātes daudzveidību.

Tāda pati loģika ir ievērota saistībā ar atbildīgu lauku saimniecību pārzināšanu. Prezidentvalsts darbs saglabā kopīgu pamatu attiecībā uz tiesību aktos noteiktajām pārvaldības prasībām un aizsardzības praksi, bet ļauj dalībvalstīm elastīgi noteikt aizsardzības praksi valsts vai reģionālā līmenī, ņemot vērā ģeogrāfiskās, klimatiskās un ražošanas īpatnības. Tekstā arī ir paredzēta elastība, izmantojot atbrīvojumus, un ieviesta samērīguma pieeja mazajiem lauksaimniekiem. Tā mērķis ir nodrošināt, ka sistēma joprojām ir uzticama no vides viedokļa, bet vienlaikus tā ir samērīgāka un praktiski īstenojamāka lauksaimniekiem un pārvaldes iestādēm.

Prezidentvalsts darba mērķis ir dot dalībvalstīm vairāk iespēju izstrādāt intervences pasākumus atbilstoši savām vajadzībām, jo īpaši attiecībā uz ienākumu atbalstu, agrovīdes un klimata darbībām un ES skolu apgādes programmu. Dalībvalstīm arī tika dota elastība izstrādāt intervences pasākumus attiecībā uz tādām nozarēm kā jaunā proteīnaugu nozare, lini vai kaņepes. Prezidentvalsts darbā ir precizēts, ka nozaru intervencēm vajadzētu būt vērstām uz daudzveidīgu un līdzsvarotu ieguldījumu attiecīgo KLP specifisko mērķu sasniegšanā, tādējādi saglabājot politikas orientāciju uz tirgu.

Tāpēc šis līdzsvars ir atspoguļots arī prezidentvalsts darbā pie TKO, kur vajadzība stiprināt Savienības lauksaimniecības konkurētspēju un noturību un garantēt nodrošinātību ar pārtiku prasa gan kopīgus noteikumus, gan mērķtiecīgu elastību. Konkrētās nozarēs prezidentvalsts grozījumu mērķis ir integrēt skaidrāku Savienības regulējumu ar iespēju ņemt vērā valstu, nozaru vai teritoriālās īpatnības: attiecībā uz kaņepēm tas nozīmē precizēt ražošanas un tirdzniecības noteikumus, vienlaikus ieviešot aizsardzības pasākumus dalībvalstīm attiecībā uz īstenošanu un kontroli un apstiprinot to spēju regulēt galaizmantošanas aspektus saskaņā ar Savienības tiesību aktiem; attiecībā uz proteīnaugiem tas nozīmē izveidot atsevišķu nozari un pārejas noteikumus atzīšanai, lai atbalstītu proteīna vērtības ķēžu attīstību, neradot traucējumus esošajām organizācijām; savukārt attiecībā uz cukuru tas nozīmē saglabāt kopēju līguma sistēmu, vienlaikus pielāgojot to reālajai situācijai gan cukurbiešu, gan cukurniedru ražošanā.

Tāda pati pieeja ir pamatā darbam pie piegāžu pieejamības, kur prezidentvalsts ir centusies pastiprināt Savienības koordināciju, sagatavotību un informācijas apmaiņu ārkārtas situācijās vai smagas krīzes laikā, vienlaikus respektējot dalībvalstu atbildību organizēt valsts pasākumus, kompetentās iestādes un rezerves atbilstoši to konkrētajiem apstākļiem.

Prezidentvalsts uzskata, ka līdzsvarotas pieejas izstrādē ir panākts ievērojams progress. Ir pavisam priekšu darbs pie vairākiem politiski svarīgiem elementiem. Līdz šim izskatīto grozījumu mērķis ir reaģēt uz dalībvalstu lūgumiem pēc elastības, subsidiaritātes un vienkāršošanas, vienlaikus saglabājot KLP kā kopēju Savienības politiku un nodrošinot, ka būtiskie KLP specifiskie noteikumi joprojām ir saskaņoti un pamanāmi jaunajā VRPP struktūrā.

Tomēr ir vajadzīgas turpmākas politiskas norādes, lai konsolidētu Padomes darbu. Ņemot vērā minēto, delegācijas tiek aicinātas atbildēt uz šādu jautājumu:

Prezidentvalsts ir centusies panākt pareizo līdzsvaru starp trim mērķiem: skaidrāku un saskaņotāku tiesisko regulējumu, lielāku elastību dalībvalstīm un kopīgu Savienības mērķu saglabāšanu. Vai uzskatāt, ka prezidentvalsts tekstā minētie mērķi tiek sasniegti, un kuras daļas ir jāturpina pilnveidot?
